

MUZAFFER TAN

DR., ANKARA Ü. İLAHİYAT FAKÜLTESİ
tanmuzaffer@yahoo.com

ESRA GÖZELER

AR. GÖR., ANKARA Ü. İLAHYAT FAKÜLTESİ
esragozeler@yahoo.com

*Religious Education and the Theology of Religions: The Relationship
between the Self-understanding of Religion and Religious Education
Today, 27 Temmuz-1 Ağustos 2008, Ankara*

ISREV'in 2006 yılında Hollanda'nın Driebergen şehrinde düzenlenen 15. toplantısında aday ülkeler arasında 16. toplantı için yapılan oylama sonucu dönem başkanı olarak Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mualla Selçuk seçilmiştir. Bu nedenle 16. ISREV toplantısı Ankara Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, Prof. Dr. Mualla Selçuk başkanlığında 27 Temmuz-1 Ağustos 2008 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

ISREV, Uluslararası Din Eğitimi ve Deęerler Semineri, bir sivil toplum kuruluşu olup 1978 yılında İngiltere'de kurulmuştur. ISREV dünyadaki din eğitimi çalışmaları yapan öncü kuruluşlardan biridir. Bugün 30 ülkeden 200'e yakın üyesi olan bu kuruluşun üyeleri Yahudilik, Hıristiyanlık, İslamiyet ve Budizm gibi dinlere mensup din eğitimcilerinin yanında seküler uzmanlardan oluşmaktadır. ISREV'in amacı din eğitim ile ilgili kaliteli araştırmalar yapmayı geliştirmek; bu alanda yetişmekte olan din eğitimcilerini araştırma yapmaya teşvik etmek ve bu tür araştırmaların sonuçlarını seminer toplantılarıyla üyeler arasında paylaşmaya açmaktır. Bu amaçla her iki yılda bir farklı bir ülkede Din Eğitimi ile ilgili sadece üyelerinin katılabildiği toplantılar düzenlemektedir.¹ Toplantı dili İngilizce'dir.

1 ISREV ve daha önceki toplantıları hakkında daha fazla bilgi için www.isrev.bham.ac.uk adresine bakılabilir.

Bu sene ki toplantıya; ABD, Almanya, Türkiye, İngiltere, İsrail, Estonya, Litvanya, Danimarka, Rusya, Finlandiya, Avustralya, Kanada, Norveç, Kenya ve Güney Afrika gibi 27 farklı ülkeden 105 bilim insanı katıldı. Toplantıda bildiriler "Din Eğitimi ve Dinlerin Teolojisi: Dinin Kendini Anlama ve Günümüz Din Eğitimi Arasındaki İlişkisi" çerçevesinde sunuldu. Bu çerçevede "Birlikte Barış İçerisinde Yaşamak", "Dinler Arası Eğitimde Karşılaşılan Bazı Problemler", "Hoşgörü ve Din Eğitimi", "Ahlak Eğitimi", "Din Eğitimi ve Demokrasi", "Ders Kitaplarında Dinlerin Anlatılması", "Ötekini Anlama", "Din Eğitiminin Dünya Barışına Katkısı" gibi konular ele alındı.

Program, 27 Temmuz 2008 Pazar günü katılımcıların seminere resmi kayıtları ile başladı. Aynı gün akşamı Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. M. Sait Yazıcıoğlu'nun iştirakleriyle toplantının resmi açılışı yapıldı. Prof. Dr. M. Sait Yazıcıoğlu, açılış konuşmasında katılımcılara Türkiye'deki Din Eğitimi'nin tarihi ve İlahiyat Fakültelerinin işlevi hakkında genel bilgiler sundu. Açılış oturumuna Yüksek Öğretim Kurulu üyesi Prof. Dr. Halis Ayhan ve Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nusret Aras da katıldı.

Seminer beş gün boyunca bütün katılımcıların katılacağı prestij oturumları ile başladı. Gün içerisindeki diğer toplantılar ve sunulan tebliğler eş zamanlı olarak beş farklı salonda gerçekleştirildi.²

28 Temmuz 2008 Pazartesi günü Prof. Dr. Mualla Selçuk'un başkanlığında gerçekleştirilen genel oturumda Prof. Dr. Recep Kaymakcan, "Is modern Islam compatible with modern religious education? Critical evaluation of teaching Islam in Turkish religious education" adlı tebliği sundu. Tebliğinde İslam'ın öğretilme modeli ile Türkiye'de okullardaki din eğitimi ders programları arasındaki ilişkiyi inceleyen Kaymakcan, İslam'ın öğretilme modelini 'ilmihal merkezli yaklaşım' olarak niteleyerek bunun okullardaki din eğitimi üzerinde büyük etkisi olduğunu ifade etti. Kaymakcan, bu geleneksel yaklaşımın teslimiyetçi (confessional), bilgi merkezli (informative), eğitim açısından zayıf ve teolojik bir yöne sahip olduğunu dile getirdi. Bu anlamda, Kaymakcan, Türkiye'de okullarda verilen geleneksel din öğretiminin toplumun pedagojik ve teolojik açıdan ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğunu ve bu sebeple 2000, 2005 ve 2006 yıllarında, yeni değişikliklere ve karşılaşılan zorluklara çözüm teşkil etmesi amacıyla ilk ve orta öğretimde din eğitimi alanında modern İslam'ı öne çıkaran yeni müfredatların hazırlandığını belirtti. Kaymakcan tebliğinde temelde, ilmihal merkezli din öğretimi ile önceki din eğitimi müfredatları ve okullardaki ders kitaplarının mukayesesi; modern İslam'ın öğretimi ile yeni din eğitimi müfredatı arasındaki iliş-

2 Toplantıda sunulan tebliğlerin tam listesi ekte sunulmuştur.

ki; batılı anlamda modern ve çoğulcu din anlayışı ile ılımlı İslam anlayışına değindi.

Katılımcılar, aynı gün akşamı Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nusret Aras'ın ev sahipliğinde, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü bahçesinde düzenlenen resepsiyona katıldılar. Katılımcılara, Prof. Dr. Nusret Aras tarafından Ankara Üniversitesinin tarihçesi, fakülteleri ve projeleri ile ilgili bir sunum yapıldı.

29 Temmuz 2008 Salı günü, Friedrich Schweitzer'in başkanlığında gerçekleştirilen genel oturumda Cornelia Roux, "Religious education and the theology of religions: The relationship between the self understanding of religion and religious education today" adlı tebliği sundu. Din öğretimi ve öğreniminin bireyin kendi inandığı din ile başkalarının dinlerine dair yorum ve algılamalarını etkilemeye yönelik bir yaklaşım içinde olduğunu belirten Roux, bilhassa çok dinli eğitim ile kişinin kendisini ve başkalarını anlamasının, yorum ve algılamalarda devamlı olarak gel-gitlerin yaşadığı üretken bir süreç olarak nitelenebileceğini belirtti. Bu gel-git şeklindeki dalgalanma, Roux'a göre, din öğretimi ve öğreniminde aynı zamanda öğretmenin ya da öğrencinin kendi kimliği üzerinde de etkili olabilir. Bu nedenle, öz kimlik sürecinin bir parçası olarak dinî edebiyatın (religious literacy) gelişiminin önemini; kişinin bilgisini arttıracak, başkalarıyla konuşma ya da diyalog yollarını açmada kullanabileceği özgün sorular sorarak ve dolayısıyla bilgi üreterek hermeneutik bir öğrenme sürecini empoze etmesi olarak ifade eden Roux, dinî edebiyatın, farklı dinî ve sosyal ortamlara katılmak için dinî bilinç sürecini gerekli kıldığını söyledi. Daima yorumlayıcı bir süreç olarak nitelenen anlamada kişinin algılama ve ön yargılarının söz konusu yorumlarda etkili olduğunu dile getiren Roux, özet olarak teorik ve pratik açıdan din öğretimi ve eğitiminin anlaşılması için hermeneutik bir çerçeve ve dinî edebiyatın gelişiminin, dinî eğitime katkı sağlamaya yönelik bir amacı olması gerektiğini öne sürerek, hermeneutik ve dinî edebiyatın din öğretimi ve öğreniminde anahtar unsurlar olduğunu ifade etti.

Katılımcılar, aynı gün akşamı Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu'nun davetleriyle Diyanet İşleri Başkanlığında düzenlenen akşam yemeğine katıldılar. Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığının tarihçesi, sorumlulukları ve projeleri ile ilgili katılımcılara bir konuşma yapmıştır.

30 Temmuz 2008 Çarşamba günü, Jeff Astley "A theological reflection on the nature of religious truth" başlıklı tebliği sundu. Roseanne McDougall'ın başkanlığını yaptığı genel oturumda, Astley temelde dinî geleneklerde kullanılan hakikat (truth) sözcüğünün çeşitli anlamları ve bunun öğretme görevi (teaching task) ve eğitim süreçleri arasında elde edilen farklı ilişkileri

etkileme biçimleri üzerinde durdu. Konuşmacı ayrıca dinî anlayış kavramı ile bir dinî anlama ifadesi arasındaki farklılıklar; hakikatin belirgin bir şekilde dinî ya da manevi anlamı hakkındaki iddialar; dinsel dilin farklı düzeylerdeki fonksiyonları ve inancın doğasına dair değişen anlayışların farkında olmanın önemi; dinlerin çeşitliliğinin fark edildiği usuller ve bu çeşitlilikler vasıtasıyla farklı yollara dair müzakere çabalarının yapılacak tartışmalar üzerinde etkili olabileceğine vurgu yaptı. Hakikate dair muhtelif görüşler ve dine dair farklı algılama biçimlerini de değerlendiren Astley, bunu yaşamın anlamı ve nihai kurtuluşa dair duyulan endişe noktasında mihenk taşı olarak gördüğünü ifade ederek, bu endişenin evrensel oluşunun din öğretimi için temel gerekçeyi oluşturduğunu dile getirdi.

Katılımcılar, bu oturumdan sonra Türkiye'nin ve Ankara'nın kültürel mirasını daha yakından tanımak amacıyla Beypazarı ilçesine bir gezi gerçekleştirdiler. Aynı gün akşamı, Yrd. Doç. Dr. Bayram Akdoğan ve Öğretim Görevlisi Fatih Koca, katılımcılara Tasavvuf Musikisinin örneklerini yorumladılar. Bu programa sema gösterisi de eşlik etmiştir.

31 Temmuz 2008 Perşembe günü, genel oturum, Leslie Francis başkanlığında "The meaning and characteristics of religious education in Israel: Barriers, advantages and limitations" başlığını taşıyan tebliği ile Yaacov Yablon tarafından yapıldı. Konuşmasının başında İsrail eğitim sisteminin tarihi gelişiminden bahseden Yablon, 1953 yılında İsrail'de eğitimin devlet eliyle verilmesine dair yasal düzenlemeden sonra sistem içerisinde din ve dinî eğitimin nasıl olacağına dair sorunun gündeme geldiğini belirterek, ulusal eğitim sisteminde ebeveynlerin dinî, siyasi ya da ideolojik geçmişine bakılmaksızın tüm çocuklara eğitim verildiğini belirtti. İsrail'de ebeveynlerin çocukları için seçebileceği, dinî ve seküler olmak üzere iki farklı resmi eğitim biçiminin var olduğunu, bununla birlikte ayrıca İsrail'de farklı toplum kesimlerinin ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla bu iki resmi eğitim modeli dışında, Eğitim Bakanlığınca onaylanmış başka okullarda da eğitim-öğretim alabilme seçeneğinin olduğunu belirtti. Bu anlamda İsrail'in resmi eğitim sisteminin günümüzde üç çeşit Yahudi okullarından oluştuğunu dile getiren Yablon, bunları Yahudi seküler okullar, Yahudi dinî okulları ve Yahudi bağımsız okullar şeklinde sıraladı. İsrail'deki farklı toplum kesimlerinin farklı ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik kurulmuş olan bu okullar, kendi ders programlarını yaptıkları gibi öğretmenlerini de kendilerinin atadıkları ifade edildi. Bu farklı okulların sahip oldukları farklı din eğitimi biçimlerini ve toplumun farklı kesimleri arasındaki ilişkilere olan katkılarını ortaya koymaya çalışan Yablon, İsrail'deki dinî eğitimin mahiyeti ve rolü üzerinde durarak bunların sosyal ve ideolojik sonuçlarına değindi.

1 Ağustos 2008 Cuma günü, toplantının beşinci ve son genel oturumunu, John Hull başkanlığında, Gloria Durka tarafından sunulan "Through the looking glass: An U.S. Roman Catholic view of theology of religions" başlıklı tebliğ oluşturdu. Temelde Amerika Birleşik Devletlerinde Katolik Kilisesinin dinler teolojisine dair bakışını ele alan Durka, Katolik kilisesinin dünya çapında karmaşık bir tarihe sahip olduğunu ve bu anlamda Amerika Birleşik Devletleri Katolikliğinin kendine özgü bir durum arz ettiğini ifade etti. Katoliklerin de çoğulculuğun ve rakip güçlerin arasında bütünlüklerini koruma sıkıntısı yaşadıklarını dile getirerek, tüm dinlerin sekülerleşme, insanlar arasındaki ekonomik adaletsizlikler, çevre felaketleri, küreselleşme, göçler, bilgi teknolojisindeki hızlı değişim ve savaş gibi çağın sembollerinin (signs of time) meydan okumalarıyla karşı karşıya olduğunu ifade etti. Ona göre her ne kadar dinsel bellek karşılıklı üzücü olay ve tecrübeler taşısa da, dinler arası diyalogu destekleme, teolojik araştırmaları geliştirme ve eğitim işbirliği için gereklidir. Bu açıdan konuşmacı tebliğinde asıl olarak Amerika Birleşik Devletleri Katolik tarihinin dünyayı iyileştirme ve insanlığın gelişimine katkıda bulunmada diğerleriyle paylaşılacak ortak vazife anlamında sunacak özel bir şeyi olup olmadığı hususu üzerinde durdu. Eleştirel teori merceğinden kültürler ötesi ve çok kültürlü bağlamlarda dinler teolojisinin bir araya gelmesi ve ayrılmasına dair din eğitimcilerinin öğrenebileceği şeyler; sosyal ve politik faktörlerin Birleşik Devletler'de dinî gelişme ve eğitimi şekillendirmede etkisi üzerinde duran Durka, bu anlamda dinin bizzat anlaşılması ve din eğitimi arasındaki ilişkiye katkısını ortaya koymaya çalıştı.

ISREV Dönem Başkanı Prof. Dr. Mualla Selçuk seminerde "Under what conditions can Islamic religious education promote an understanding of individualized religion?" adlı tebliği sunmuştur. Prof. Dr. Mualla Selçuk tebliğinde dinlerin, teolojik açıdan, değiştirilmesi olanaksız temel ilkelere ve inançlara sahip olmasına rağmen, herhangi bir dine inanan kişilerin sosyal ve tarihsel bağlamlarıyla ilgili dinî kültürlerini taşıdıklarını ifade ederek, bu yüzden din ve kültürün kaçınılmaz şekilde birbiriyle ilgili hale geldiğini dile getirdi. Özellikle, İslam'ın temel kaynaklarına dayanan bakış açısının ve tarih içinde oluşan ortak anlamanın sosyal hayatın her alanında var olan bir din istediğini söyleyen Selçuk, modern dönemlerde neyin din alanına ait olduğu, neyin de bireysel olarak kaldığı hususunun tartışma konusu olduğuna dikkat çekti. İslam din eğitiminin, dinî kimliği korumak ile modernitenin taleplerine cevap verme gerilimi arasında kaldığını ve bu anlamda İslam'ın esnekliği ve evrenselliği ile ilgili iddiaların İslam din eğitiminde, eğitimcilerin önlerinde tartışmaları gereken zorluklar olarak durduğunu belirtti. Bu zorlukların din eğitimi baskı altında mı tutacağı, yoksa bu alanın

bugünün pedagojisinde yeni düşüncelere mi kapı aralayabileceği sorusunu sorduktan sonra, bu merkezi soruyu cevaplandırma sürecinde tebliğinde Rabb-Abd ve İslam-Şeriat arasındaki ilişkiye değinen Selçuk, Kur'ani bir kavram olan hikmeti bireyselleştirilen dinin çalışan unsuru olarak ele aldı.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Recai Doğan "Some considerations on the perception of Islam of other religions in Islamic religious in education history and in the present" adlı tebliği sundu. Prof. Dr. Recai Doğan tebliğinde, Osmanlıların din anlayışlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynayan medreseler ve tekkeler çerçevesinde diğer dinlerin algılanmasını ele aldı. Prof. Dr. Recai Doğan, ayrıca toplantıda Dzintra Ilisko tarafından sunulan "The challenges for religious education in Latvia: Encountering the difference" isimli tebliği müzakere etti.

Ek: Sempozyumda Sunulan Tebliğler (Alfabetik sıra)

1. Alma Lanser van der Velde: "Rap and roots, youth and music in immigrant churches"
2. Ann Casson: "The role of Roman Catholic schools in maintaining the 'Chain of Memory' and their pupils' perceptions of Catholic identity"
3. Annebelle Pithan: "Doing gender in written materials and text books for religious education"
4. Anta Filipson: "Religious literacy or spiritual awareness?"
5. Antti Rasanen: "Religious instruction: The robust stone base of successful education"
6. Arto Kallioniemi, Headmasters' conceptions of celebrating annual Christian festivals in comprehensive schools: A Finnish example"
7. Astrid Dinter: "Formation standards, action research and global learning"
8. Bernd Krupka: "Confirmation 2008: A national survey on confirmants' and their teachers' expectations to confirmation classes and confirmation"
9. Bernd Schroeder: "Religious education and theology: How to deal with quests and claims of truth"
10. Brendan Hyde: "The religious-spiritual supermarket of Western culture: Do children arbitrarily pick and choose their values and spiritual resources?"
11. Brian Gates: "Stretching the theological imagination across the lifespan"
12. Bruce Grelle: "Worldview education, citizenship, and the competition of global ethics"

13. Carsten Gennerich: "Muslim and Christian adolescents evaluation of theological concepts: Is it the context or the faith traditions which make the difference?"
14. Christina Osbeck-Sidsel Lied: "Policies of religious plurality-The comparative cases of Sweden and Norway"
15. Cornelia Roux: "Hermeneutics and religious literacy as prerequisites for religious teaching and learning"
16. David Lankshear: "Church in Wales schools: a perspective from within the church"
17. Denise Cush: "Children of the goddess: Pagan theology, the spirituality of young pagans and the implications for religious education"
18. Dzintra Iliško: "The challenges for religious education in Latvia: Encountering the difference"
19. Elisabet Haakedal: "Pupils' workbooks in the Norwegian primary school: A comparison of the changing perspectives found in pupils' expressions of different religions and life views through half a century"
20. Elisabeth Arweck: "The interaction of the major religions at close quarters: Religiously mixed families in the UK"
21. Eunice Kamaara: "Reconstruction theology and religious education for world peace and unity"
22. Fedor Kozyrev: "Ivan Ilyin's phenomenological approach to religion and its pedagogical implications"
23. Fred Mwesigwa: "Moral education: An alternative to the divisive primary and secondary school Christian religious education and Islamic religious education curriculum"
24. Friedrich Schweitzer: "Principled pluralism and theology's contribution to religious education: A Protestant perspective"
25. Gabriel Moran: "Leadership in religious organizations"
26. Geir Skeie: "Teachers and researchers cooperating in developing religious education"
27. Gerdien Bertram: "Troost, living together in peace? The impact of Dutch schools for secondary education on pupils' perceptions of religious diversity"
28. Gloria Durka: "Through the looking glass: A Roman Catholic view from the United States"
29. Günter Schmidt: "Christian versus religious education"
30. Hans Georg Ziebertz: "Xenophobia among youth in Europe: results of a ten-country-survey"
31. Hans Günter Heimbrock: "Perceiving the other-How to deal with sameness, difference and diversity in religious education and in the intercultural encounter"

32. Heike Lindner: "if you want to understand other people...' Intercultural and inter-religious dialogue, and the Protestant responsibilities for education"
33. Heinz Streib-Adem Aygün: "Religious socialization and faith development of adolescents in Turkey and Germany: results from cross-cultural research"
34. Howard Summers: "How do exclusive religious private schools in South Africa cope with religious diversity?"
35. Hrisanti Bulugea: "An instrument designed to examine the educational value of some patristic texts and their degree of relevance to present day pupils"
36. Ina TerAvest-Cok Bakker: "Self-understandings of religious education teachers as contributions to school identity"
37. Inge Versteegt: "'We are a Christian school, so...' Teachers' perspectives on religious education and religious diversity in the classroom"
38. Jeff Astley: "On teaching the truth 'in' and 'about' religion: a theological reflection"
39. John Fisher: "Life's experiences colour the way teachers and students view the impact of schools on the spiritual well-being of students"
40. John Hull: "The prophetic tradition of Christian and Jewish faith and the ethical transformation of teaching"
41. John Valk: "Worldviews, worldview communities and higher education"
42. Judith Everington: "'I thought theories just helped you write essays but this has changed me': The role of theory and research in the development of beginning religious education teachers"
43. Julian Stern: "The spirit of the school: monologue and dialogue in and beyond religious education"
44. Karen Aylward: "Children's conceptualisations of Jesus"
45. Karin Sporre: "Epistemology from out of a broken body?"
46. Karlo Meyer: "Teaching liturgy-Observations of processes of learning"
47. Kath Engebretson: "Some challenges to inter-faith education in the school and university setting"
48. Kevin Wanden: "Teachers perception of the purpose of classroom religious education"
49. Lars Laird Eriksen: "Learning to be Norwegian: Religion and national identity in religious education in Norway"
50. Leo van der Tuin: "Inter-religious education for an inter-religious society? Does learning from religion lead to inter-religious thinking and tolerance? A Dutch perspective"
51. Leona English: "Responding to the gaze: Critiquing a curriculum that looks inward"

52. Leslie Francis: "Alternative spiritualities: different personalities? An empirical enquiry among 4- to 16-year-old students"
53. Liam Gearon: "Religion, governance and education"
54. Mandy Robbins: "Personality, religion and paranormal belief: a study among teenagers in Northern Ireland"
55. Manfred Pirner: "German religious education in English-Content and language integrated learning (CLIL) as a chance for promoting intercultural learning in religious education"
56. Marian de Souza: "The dual role of unconscious learning in engendering and hindering spiritual growth: Implications for religious education in pluralist contexts"
57. Marie von der Lippe: "Tolerance and religious education"
58. Mario D'Souza: "The pursuit of the common good in pluralist societies: The summons to religious education"
59. Mark Keith Hillis: "Covenant connection: Aboriginal and non-aboriginal Christians in the struggle for indigenous theology in the Uniting Church in Australia"
60. Martin Ubani: "Reaching for one's own tradition with education-The case of Finland"
61. Mary Hayward: "Re-visiting commitment and religious education"
62. Mette Buchardt: "'Religion'/'Culture' as identity politics, knowledge production and social economy in school"
63. Michael Buchanan: "Preparing for curriculum change in religious education"
64. Mualla Selçuk: "Under what conditions can Islamic religious education promote an understanding of individualized religion?"
65. Nam Soon Song: "Stories of Korean-Canadian youth: implications for youth ministry"
66. Nigel Fancourt: "'Picking up tips from other people's religion': pupils' understandings of the goals of religious education in England"
67. Oddrun Bråten: "The contribution of secular religious studies to the development of multi-faith approaches to religious education in England and Norway"
68. Paul McQuillan: "Leading Australian Catholic schools in an era of religious diversity"
69. Peta Goldberg: "From syllabus development to classroom practice in study of religion"
70. Peter Schreiner: "Europeanization of education, the place of religion and the role of religious education"

71. Petro du Preez: "Dialogical religion education in South Africa today"
72. Pille Valk: "Religion in education: Pupils' perspectives. introduction of a comparative study in 8 European countries"
73. Recai Doğan: "Some evaluations on the perceptions of religion in Islamic thought about the conceptualization of other religions (An Ottoman example)"
74. Recep Kaymakcan: "Is modern Islam compatible with modern religious education? Critical evaluation of teaching Islam in Turkish religious education"
75. Reinhold Boschki: "Memory as a key concept in inter-religious education"
76. Reinhold Mokrosch: "Right-wing extremism amongst Turkish and German young adults in Europe. Is it based on religious motivation?"
77. Rene Ferguson: "Democracy and religious education in public schools in South Africa: Where are we now?"
78. Robert Hurley: "Religious education and the theology of religions: What the choice of methodology reveals"
79. Roseanne McDougall: "'Religious Literacy' in the university curriculum"
80. Satoko Fujiwara: "The representations of our religions and other people's religions in the textbooks of eleven different countries"
81. Şeyma Arslan: "A holistic approach in education from a perspective of the Islamic understanding of the human being"
82. Sherry Blumberg: "Face to face-The need for technology-free space in religious education"
83. Shira Iluz-David Resnick: "How does teaching bible for the matriculation examination in the Israeli state religious school system correspond to teacher instructional goals?"
84. Stefan Altmeyer: "The language of holocaust remembrance in educational contexts"
85. Sturla Sagberg: "Children's spirituality in Norwegian kindergartens"
86. Trond Enger: "Faith meets faith"
87. Ulrich Schwab: "Coming together? Young people and adults in the churches"
88. Valentin Kozhuharov: "Theology and worldview as definers of religious education in an Orthodox Christian context"
89. Vladimir Fedorov: "Religious education as a significant means of preventing ethno-religious conflicts in Russia"
90. Wilna Meijer: "Slot, silence and concentration: The reader between letter and spirit"

91. Wolfram Weisse: "Religion and education. A contribution to dialogue or a factor of conflict? The European project REDCo"

92. Yaacov Katz: "Religious education in the Israeli state educational system: different religions, different ideologies, similar values"

93. Yaacov Yablon: "The Meaning and Characteristics of Religious Education in Israel: Barriers, Limitations and Advantages"

94. Yisrael Rich and Elli Schachter: "Identity education: its meaning and measurement in Jewish religious secondary schools"

95. Zehavit Gross: "The role of silencing in the school socialization of Jewish, Christian-Arab, Muslim and Bedouin girls in Israel"